

Rys. 5.12. Fundament blokowy z maszyną wibracyjną na wieloparametrowym podłożu sprężysto-lepkim

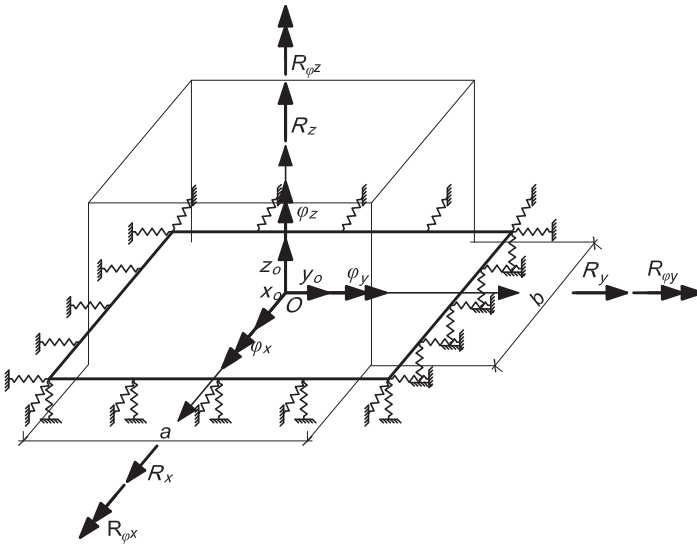
Szerokie, teoretyczne i praktyczne rozważania na temat drgań brył na sprężystym podłożu można znaleźć w pracach [5.1, 5.3, 5.5, 5.7, 5.8] i innych.

Współczynniki sztywności podłoża gruntowego

W przypadku zrealizowania odpowiednio dużego stałego nacisku (obciążenia) fundamentu na grunt p_o , przy występowaniu dodatkowych działań mechanicznych na fundament wywołujących dodatnie lub ujemne naciski statyczne p_{st} lub dynamiczne p_{dyn} na grunt, znacznie mniejsze niż p_o , podłoże gruntowe może być z dobrym przybliżeniem traktowane jako podpora liniowo-sprężysta dla fundamentu. W przypadku fundamentów bezpośrednich typu blokowego, stopowego czy liniowego (np. ławy) podłoże gruntowe może być traktowane wówczas jako wieloparametrowe podłoże sprężyste opisane zależnościami [5.10] (rys. 5.13):

$$\left. \begin{aligned} R_x &= -K_x x_o \\ R_y &= -K_y y_o \\ R_z &= -K_z z_o \\ R_{\varphi x} &= -K_{\varphi x} \varphi_x \\ R_{\varphi} &= R_{\varphi y} = -K_{\varphi y} \varphi_y = -K_{\varphi} \varphi \\ R_{\psi} &= R_{\varphi z} = -K_{\varphi z} \varphi_z = -K_{\psi} \psi \end{aligned} \right\} \quad (5.120)$$

gdzie: x_o, y_o, z_o – przemieszczenia liniowe środka ciężkości podstawy fundamentu; $\varphi_x, \varphi_y(\varphi), \varphi_z(\psi)$ – przemieszczenia kątowe (kąty obrotu) podstawy

Rys. 5.13. Model wieloparametrowego podłoża sprężystego

fundamentu względem osi x , y i z ; $Oxyz$ – układ głównych centralnych osi bezwładności podstawy fundamentu; K_x, K_y, K_z – współczynniki sztywności podłoża odpowiednio przy równomiernym ścinaniu (przesuwie) poziomym i równomiernym nacisku (przesuwie) pionowym; $K_\varphi, K_{\varphi_x}, K_\psi$ – współczynniki sztywności podłoża odpowiednio przy nierównomiernym nacisku pionowym (obrocie) i nierównomiernym ścinaniu poziomym (skręcie).

Współczynniki sztywności podłoża określa się zwykle ze wzorów

$$\left. \begin{aligned} K_x &= C_x A_F; & K_z &= C_z A_F \\ K_\varphi &= C_\varphi J_F; & K_\psi &= C_\psi J_{zF} \end{aligned} \right\} \quad (5.121)$$

gdzie: $C_x, C_z, C_\varphi, C_\psi$ – współczynniki podłoża, zwane następująco: C_x – współczynnik sprężystego równomiernego ścinania, C_z – współczynnik sprężystego równomiernego nacisku, C_φ – współczynnik sprężystego nierównomiernego nacisku, C_ψ – współczynnik sprężystego nierównomiernego ścinania, A_F – pole podstawy fundamentu, J_F – moment bezwładności podstawy fundamentu względem osi prostopadłej do jego pionowej płaszczyzny obrotu, J_{zF} – biegunowy moment bezwładności podstawy fundamentu.

Wartości współczynników podłoża $C_x, C_z, C_\varphi, C_\psi$ nie są stałe i zależą nie tylko od rodzaju gruntu i jego właściwości sprężystych, ale także od szeregu innych czynników, jak: poziom nacisku stałego wywieranego na grunt, wymiary i kształt podstawy fundamentu, odkształcalność samego fundamentu, uwarstwienie gruntu itp. Przy określaniu wartości tych współczynników w zagadnieniach statycznych powinno się brać moduły sprężystości statycznej (E_{st}), na przykład moduł pierwotnego E_o lub wtórny E odkształcenia gruntu, a w zagad-